

Referents propers

Text > DAVID PAGÈS I CASSÚ

Hi ha un atribut que fa especialment grans els pobles: la qualitat cívica, ètica i humana dels seus habitants, la qual cosa és generadora d'autoestima, compromís, confiança, implicació en projectes col·lectius, sentit de pertinença... Hi hem pensat en llegir el llibre *Noms d'una vida*, de Joaquim Nadal i Farreras, que recull perfils biogràfics (en forma d'articles periodístics, necrològiques, notes biogràfiques, pròlegs, ressenyes...) que l'autor ha dedicat, en mitjans escrits i des del 2012 ençà, a persones que, «en la seva projecció pública, cívica i nacional, han excel·lit pels seus valors, pel seu treball i per la seva dedicació a la comunitat».

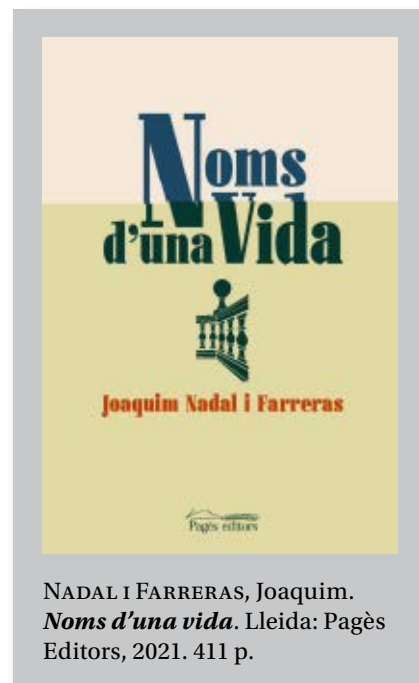
Prologat per Josep Vallverdú i Carme Vidalhuguet, el llibre recull setanta-sis textos, que corresponen als seixanta-set protagonistes tractats. És el tercer volum d'una trilogia que projecta homes i dones que, gràcies a la seva manera de ser i de fer, han deixat —o deixen— petjades amples i pregones per allà on han passat i que han esdevingut —la majoria— presències importants en la vida de Joaquim Nadal. *Vides amb nom* (CCG Edicions) i *Noves vides amb nom* (Curbet Edicions) són els volums anteriors.

Tres punts d'aquesta obra volem destacar de manera especial. El primer és la capacitat que té l'autor de posar en valor els aspectes més posi-

tius i rellevants de la personalitat de cadascun dels perfils radiografiats, que pertanyen a àmbits laborals, ideologies, partits polítics, tarannàs... ben diferents. El segon té relació directa amb el primer. Les biografies que hi apareixen es vinculen, de manera indistriable, amb la seva, la qual cosa permet al lector resseguir un dibuix molt complet del Joaquim Nadal escriptor, historiador, polític, professor... i, sobretot, persona. Podem dir, doncs, que s'hi produeix una mena d'efecte mirall entre el biògraf i el biografiat. I el tercer: En aquest volum hi ha un component emotiu més alt que no pas en els dos anteriors. N'hi ha prou de dir que comença amb un escrit dedicat al seu pare i un altre a la seva mare. I que en l'última agrupació n'hi ha tres de dedicats al professor Jordi Nadal Oller, oncle seu, traspassat fa pocs mesos. Amics, companys i persones que, per un motiu o altre, li despertaven una especial admiració són altres dels noms que hi apareixen.

El mateix autor ho reconeix d'aquesta manera: «Em deixo anar una mica més perquè he deixat de mantenir distància entre les persones i això fa que en algun moment intenti transmetre l'esgarripança de l'emoció per la coneixença d'un personatge o per algun fet que l'acompanya en la vida o en la mort».

Joaquim Nadal és un home convingut que les arrels importen molt, que

NADAL I FARRERAS, Joaquim.
Noms d'una vida. Lleida: Pagès Editors, 2021. 411 p.

no en podem prescindir... i que, per això mateix, cal «cuidar» el fil primíssim de la memòria i, sempre que sigui possible, deixar constància escrita i documental de les activitats fetes i les coneixences tingudes. I aquesta convicció, a Nadal li ve de lluny: recordem l'època en què va exercir de professor a la Universitat de Liverpool, quan, empès per la lectura d'*Hores angleses*, de Ferran Soldevila, va començar l'elaboració d'un dietari que mai no ha abandonat.

Som imprescindibles?

Text > ESTER SEGUÍ BRUNET

La novel·la de la figuerenca M. Mercè Cuartiella (Barcelona, 1964) comença amb la mort del protagonista, Oriol Gante, el 12 de febrer de 2010. Una mort absurda que li arriba als quaranta-quatre anys i quan estava a punt d'iniciar una nova vida. Aquest fet ens situa, de cop, en un ambient marcat per la tragèdia i les reaccions dels personatges després de la mort de l'Oriol. Malgrat tenir un individu com a eix central de la trama, la novel·la és coral, ja que tots els personatges tenen un pes important.

Són persones que han tingut un pes significatiu o no en la vida de l'Oriol: familiars (la Irene, l'exdona; l'Aureli, el pare; la Nàdia, filla...), amics (en Sisu, en Valentí, en Mohamed...) o companys de feina (la Clara). La majoria tenen una idea ben formada de l'Oriol, com ara la Clara: «Moltes tàctiques, en Gante, no sempre netes, amb la feina i amb la família. Tampoc no exactament brutes, però sí poc clares».

Aquesta novel·la s'allunya de *Flor salvatge* (ressenyada en el número 309 de la REVISTA DE GIRONA), ja que en aque-

lla Cuartiella presentava una trama molt potent, mentre que *Un món sense l'Oriol Gante* es defineix pel poc pes argumental, que queda en un segon pla gràcies a la profunditat psicològica dels personatges. La mateixa autora ens dona una pista al frontispici del llibre, a través d'uns versos de Joan Brossa: «No cal explicar cap història | amb desenllaç i final, perquè | cada personatge ja és en ell mateix | una història».

Ens endinsem en una realitat més complexa, en què la vida i la mort es donen la mà. Som davant d'una trama

Llenguatge jove i ritme desbocat

Text > MIRACLE SALA

Jordi Casals Merchán s'estrena en la novel·la juvenil amb *Fes picar els anells*, el tercer volum de la col·lecció «Delictes Juvenils» del segell negre Llibres del Delicte. És un títol directe, que tira pel dret, com el públic a qui va dirigit. L'Eva, una noia de catorze anys, hi explica les complicacions que viuran ella i la seva família (pare, germà, amic i tieta) a partir d'un invent del pare que consisteix a fer picar dos anells per teletransportar-se. La invisió i la teletransportació a través d'objectes màgics com anells o varettes ens recorden inevitablement clàssics d'aventures com *El senyor dels anells* i *Harry Potter*, i, si poem a més profunditat, la mitologia grecoromana, on els déus apareixien i desapareixien a discreció per intervenir en els afers terrenals. Deu ser que tancar els ulls i viatjar on volem és un somni antic i íntimament lligat a l'ànima humana.

Al llarg de vint-i-un capítols breus, encapçalats per títols també concisos i gràfics, assistim a una acció trepidant, en primera persona i en present, a través del llenguatge jove de l'Eva i d'un toc d'ironia que ens fa devorar les pàgines a un ritme desbocat. L'invent del pare bonifaci atraurà conspiradors secrets, i la família es veurà immersa en trampes, perills i corredisses, com en un bon *thriller*. Els anells, com sol passar en les històries sorgides d'objectes fantàstics, són alhora causa i

solució dels problemes. Però el lector adolescent (i també adult) no sols se sentirà atret pel caràcter aventurer de la novel·la de Casals, sinó que a més hi trobarà una colla d'indis sociològics amb què identificar-se o que sentirà com a propers. L'Eva, per exemple, explica la seva incomoditat en haver d'adaptar-se a un nou institut i coneixences, ja que els seus pares s'han separat i ha hagut de canviar de residència, passant de Granollers a Figueres. Viu amb el pare (un enginyer amb feina precària), el seu germà petit i una tieta, i enyora la seva amiga Tali i la mare, que està treballant als Estats Units. Actua per sensibilitat, coratge i decisió, i un dels factors que més l'ajuden a esquivar els entrebancs és el seu sentit de l'humor (el d'ella i el de l'autor), que il·lumina situacions, observacions i diàlegs, i estimula la complicitat del qui llegeix.

El llenguatge és viu i fresc, apostant tant per neologismes actuals (*win-win*, *USB*) com per termes més locals i tradicionals (*bledes*, *vivales*, *llampat*), i alterna referències generacionals del pare (*El Padrino*, *Batman*, *Queen...*) amb les dels fills i la contemporaneïtat dels fets (*motxilles Eastpack*, *Ms. Marvel*, *Ed Sheheran...*). Si els anells teletransportadors encarnen la centralitat de l'argument, els viatges no hi poden faltar: quan els personatges els fan picar, saltem a llocs reals molt diversos

que abraça present i passat, i que deixa obertes les portes a les possibilitats futures dels altres personatges. De fet, en ocasions, no sabem qui ens parla, qui és el narrador que evoca records del passat o pensaments d'un futur que ja no serà. Aquesta circumstància provoca que al llarg de la novel·la aparegui la idea sobre la nostra condició de prescindibles com a éssers humans. Què passaria si, de cop, deixéssim d'existir? Aquesta pregunta clau recorre l'essència de la novel·la.

Amb una prosa senzilla però treballada, Cuartiella fa girar un gran

nombre de personatges, que podríem arribar a definir de constel·lació, i situacions al voltant del dol, de l'absència, de les oportunitats perdudes i sobre l'arbitrarietat de la vida, per arribar a la conclusió que, com bé ens diu en Lleó, l'oncle de l'Oriol, «res no tenia tanta importància, al final».

La novel·la s'allunya dels tòpics literaris. Aquí resideix l'interès de la proposta literària. Ultrapassa les convencions de la novel·la per oferir-nos un viatge cap a les profunditats de l'ànima.

CASALS, Jordi. *Fes picar els anells*. Barcelona: Llibres del Delicte, 2021. 162 p.

i també a espais gairebé de ciència-ficció on organitzacions poderoses malden per controlar el destí de la humanitat. L'Eva i la seva família configuren el prototipus d'herois senzills i bondadosos que aspiren a una vida plàcida i un món més just.

CUARTIELLA, M. Mercè. *Un món sense l'Oriol Gante*. Barcelona: Rosa dels Vents, 2021. 205 p.

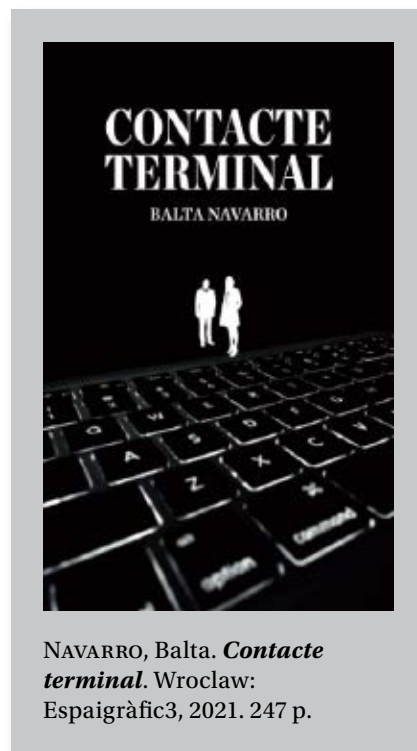
Sang, semen i amor a l'art

Text > JOSEP PASTELLS

La quarta novel·la de Balta Navarro (Banyoles, 1961), adquirible a través d'Amazon, és la més comercial que ha escrit fins ara, però també la més punyent. Per llegir *Contacte terminal* cal tenir estómac, acceptar que la immersió en la ment d'un psicòpata que s'excita barrejant el seu semen amb la sang de les víctimes condueix de manera inevitable a escenes truculentes. Sense entrar en detalls que puguin oferir pistes sobre la resolució d'una trama plena de sorpreses, sí que es pot avançar com reacciona Max Salvat, el personatge més inhumà del llibre, en rentar-se les mans i observar l'escuma del sabó i la sang viatjant en espiral, mesclades, cap al desguàs del lavabo: «El soroll li evoca situacions viscudes fa poc. Com les gàrgares que surten d'un coll segat, els últims espasmes d'un cos a punt d'anorrear-se». En cert sentit, Salvat recorda Patrick Bateman, protagonista de l'escabrosa *American Psycho* de Bret Easton Ellis. Atlètic, elegant, seductor i, sobretot, capaç de les més grans atrocitats. Però en lloc de Nova York, Navarro ambienta la seva novel·la a Barcelona, i si Easton Ellis fa una crítica ferotge de la manera de viure dels *yuppies*, l'autor banyolí denuncia sense miraments les fórmules econòmiques i les equacions financeres que dominen el món. «Contractes,

amortitzacions, comptabilitat, producció, mercats... no eren més que fal·làcies inventades per fer girar una roda que va pendent avall, cada cop a més velocitat», raona al principi de l'obra la Neus, estudiant d'història de l'art que renuncia a treballar a la fàbrica de cargols de la família.

La investigació pel segrest de la Neus és el punt de partida d'un argument en què els contactes establerts per diversos personatges a través de Tinder s'intercalen amb tripijocs d'un galerista, records llunyans de la cacera d'un cérvol, acrobàcies de *skaters* i el particular microcosmos d'una divisió de la policia científica. Els jocs d'influències, la mesquinesa i la perversió són alguns dels elements centrals d'una obra rica en detalls perturbadors. Vegem-ne un exemple, referit a una de les víctimes: «Notava humitat i fred [...], el soroll de la sirena d'un vaixell llunyà l'acomiadava. Llavors va començar a caure, molt lentament. Va poder respirar poca estona, l'aigua la va envoltar. Mentre se sentia arrossegada va notar l'escalfor dels seus orins». És un llibre morbós, en què maldat i repulsió conviuen amb l'amor a la música clàssica i a l'art del Renaixement italià, amb les *Cartes d'Itàlia* de Josep Pla i la *Vida dels millors arquitectes, pintors i escultors italians* de Giorgio Vasari. Balta Navarro combina palíndroms i

NAVARRO, Balta. *Contacte terminal*. Wrocław: EspaiGràfic3, 2021. 247 p.

obscenitats, guspires d'humor i aberacions. La grolleria de moltes escenes l'obliga a minimitzar els tocs de poesia, però la necessitat de parlar de complexos i ressentiments, d'espirits devastats, no li impedeix incidir en el pes de la tendresa i l'esperança, dels desitjos infinits.

Saber qui mana

Text > MAR BOSCH

Maribel Torres reincideix amb l'editorial Llibres del Delicte i publica *Aquí mano jo* (2021), després de la seva primera incursió en l'àmbit de la novel·la amb *El despertar del navegant* (2019). Parlant de navegants, us aviso que no cal haver llegit *El despertar* per entendre i gaudir tots els aspectes de la segona aventura de la detectiva Adriana Miralles, el personatge que l'escriptora olotina ens va presentar a la primera entrega d'aquestes aventures negrotres. Aquesta segona part s'estrena amb la virtut

de saber evitar l'autoreferència, però de convidar, alhora, a llegir enrere. Això és el que tenen les bones segones parts, que si un aixafaguitarres no t'ho explica, ni t'adones que ho són.

L'escriptura de Maribel Torres és fluida i divertida, i a quili agradi esquitxar-se de sang, les primeres planes no el decebran. Així, *Aquí mano jo* s'obre amb el misteriós assassinat d'un escriptor d'èxit —d'aquells de tele i poltrona— que havia demanat a la detectiva Adriana Miralles que investigués les amenaces que ell rebia. Creia que

al darrere hi havia un grup de dones que s'havien rebel·lat contra la seva manca d'ètica professional; contra la seva última obra, que tracta d'un cas real de violació, desplegat a través d'una ficció oportunista i maldestra, pel que sembla. La detectiva protagonista no té temps de posar fil a l'agulla que el seu client ja li apareix mort en un hotel que amaga secrets. I a qui escriu (la Torres, no el mort) li apareix l'oportunitat per exposar temes que són cosins germans: els maltractaments i l'abús de poder.

Una mirada ben fonamentada al camp artístic local

Text > **NARCÍS SELLES**

L'aparició del llibre de Lluïsa Faxedas i Pere Parramon, *Art contemporani a Girona (1994-2019)*, editat pel GEIEG amb el suport de l'Ajuntament, mereix ser saludada com una aportació important en l'escriptura sobre el fet artístic. Una primera cosa que cal dir del llibre és que no pretén fer el panegíric de l'escena artística local, sinó representar-la d'una manera solvent i fonamentada. Tampoc no s'hi contempla la ciutat com una illa, sinó que es tenen en compte les dinàmiques interterritorials i els fluxos comunicatius en què s'integra. Un altre dels seus valors és que atén el conjunt del camp artístic, no només els creadors, i les formes de relació que s'estableixen entre els seus diversos components en els terrenys de la producció, la difusió i la recepció.

L'obra té una aspiració inclusiva, una voluntat de no deixar de banda ningú que hagi treballat seriosament en el marc espaciotemporal i conceptual fixat pels autors. Si bé seria possible assenyalar oblots o incompleteses —l'exhaustió és impossible—, el que compta és la representació global. I en aquest sentit el resultat em sembla prou reeixit. Un altre aspecte remarcable és la seva accessibilitat, no renyida amb

el rigor ni amb l'exigència intel·lectual. L'esperit divulgador que l'anima, sustentat en un notable treball empíric, no suposa una rebaixa de plantejaments ni una trivialització de continguts.

És un treball que bé podem qualificar de pioner, especialment pel que fa al període considerat. De fet, ja fa uns quants anys que es qüestiona el vell model historiogràfic d'arrel modernista que, en la seva altivesa, comença la casa pel teulat. En canvi, aquest llibre opta per la via inversa i, sense perdre de vista el paratge global, construeix des de baix.

El llibre també permet plantejar-se preguntes pertinents sobre el punt de vista de l'historiador a l'hora de tractar allò viscut. En aquest sentit, quan s'aborden processos històrics que encara no s'han tancat i dinàmiques socioartístiques en les quals s'ha participat, ¿l'historiador ha de tendir a adoptar una mirada diguem-ne externa en nom d'una suposada objectivitat o ha de parlar en tant que agent involucrat en allò que tracta, cosa que comporta assumir la subjectivitat de la seva posició? En aquest cas s'ha buscat una mena de punt mitjà entre els dos pols esmentats. L'autoria compartida també ha contribuït a fixar aquest lloc d'enunciació. De fet, la cerca de l'equi-

Amb l'excusa (benaurada) de vestir de negre un altre divertiment, l'autora mostra l'evidència que tot aquest material fa molt temps que li coïa als dits. Davant la urgència de la denúncia, el control de l'escriptura: la ficció és usada aquí per exposar injustícies socials nascudes de la baixesa humana, que, a més, queden ocultes rere el desclassament que pateixen els invisibles; les invisibles, més ben dit, representades per les serventes d'hotel, aquell personal discret també als ulls del ciutadà i conscient per ser amable. L'Adriana Mi-

ralles ens acosta el cas arremangant-se com fan els bons aventurers: s'infiltra al servei de neteja de l'hotel on es va trobar el cadàver per descobrir un món ple de mala bava, explotació i abusos.

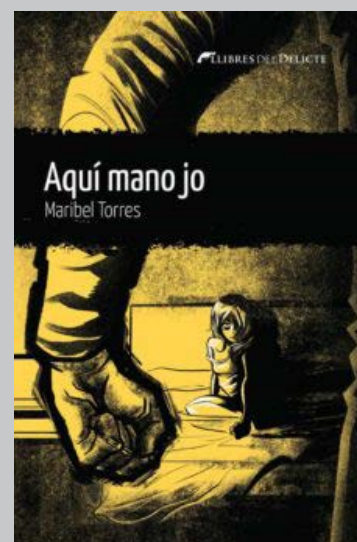
Us empassareu aquesta història en una tarda, patireu una mica (el patiment just de la trepidació final) i mai més mirareu el vostre telèfon mòbil com un ésser servicial que es pot posar a la butxaca. Anoteu-ho: Per anar per la vida és important saber qui mana, i la tecnologia, avui, és una eina que ens ha pujat a cavall.

FAXEDAS, Lluïsa; PARRAMON, Pere. *Art contemporani a Girona (1994-2019)*. Girona: GEIEG, 2021. 268 p.

llibri i l'adopció d'un esguard ponderat i críticament contingut són alguns dels trets que marquen la fluïdesa del relat.

Ens trobem, en definitiva, davant un llibre altament recomanable, amb aspectes innovadors en la fixació i l'anàlisi del seu objecte d'estudi, que ofereix una bona caracterització de la vida artística de la ciutat i que, sens dubte, serà una eina indefugible a l'hora d'emprendre noves recerques o per aprofundir en algunes de les qüestions que s'hi apunten, àdhuc per construir-ne visions alternatives. Finalment, cal esmentar l'acurat disseny del volum, a càrrec d'Iglésies Associats, i la qualitat i pertinència de les imatges que incorpora.

TORRES, Maribel. *Aquí mano jo*. Barcelona: Llibres del Delicte, 2021. 268 p.

ART I CULTURA

ABELLÁN MANONELLAS, Joan Anton. *Pedres i més pedres: Inventari de les construccions religioses del Pla de l'Estany*. Cornellà del Terri: MMV, 2021. 288 p.

BACH, Nina. *El secret de la vall* [il·lustracions de Gemma Comalada]. Vall d'en Bas: Ajuntament de la Vall d'en Bas: Diputació de Girona, 2021. 46 p.

BECH VILA, Eduard (ed.). *Museu de l'Empordà*. Figueres: Ajuntament de Figueres: Museu de l'Empordà, 2021. 427 p.

BOHIGAS COSTABELLA, Miquel. *Ateneu de la Vall de Llèmena: 30 anys*. Sant Gregori: Ateneu de la Vall de Llèmena, 2021. 312 p.

CURBET HEREU, Jordi; BOADAS I RASET, Joan. *Miquel Morillo Gallego*. Girona: Ajuntament de Girona, 2021. 102 p.

FARRÉS COLL, Pilar; TUBERT CANADA, Enric (ed.). *Un estrany en el seu hàbitat*. Figueres: Ajuntament de Figueres, 2021. 122 p.

FERRER I ALÒS, Llorenç. *Eines i feines de pagès* [il·lustracions de Ramon Ripoll Masferrer]. Figueres: Brau, 2021. 144 p.

MALLOL I COMAS, Jordi. *Carrers de Tòquio en blanc i negre*. Ripoll: Maideu, 2021. 25 p.

MIRALPEIX I VILAMALA, Francesc. *Les pintures murals de Sant Climent de Tallorta*. Girona: Documenta Universitaria, 2021. 122 p.

NOGUERAS JANÉ, Alba. *Un espai al pentagrama: Dotze converses sobre la creació interdisciplinària en la música clàssica*. Vilablareix: Ficta, 2021. 171 p.

PARNAU BOSCH, Joan. *Cinquanta concerts de la Festa de la Música per a Coblà de Banyoles*. Girona: AMR Publicitat, 2021. 280 p.

SITJAR I SERRA, Miquel; ROQUÉ PARET, Joaquim. *Els misteris dels golluts o nans de Ribes*. Ribes de Freser: Terra Gollut, 2021. 100 p.

TUBERT CANADA, Enric. *Agullana desapareguda* [pròleg de Rafel Nadal]. El Papiol: Efadós; Agullana: Ajuntament d'Agullana, 2021. 184 p.

TUBERT CANADA, Enric. *Agullana pintada i dibuixada: Exposició col·lectiva*. Agullana: Ajuntament d'Agullana; Girona: Diputació de Girona, 2021. 63 p.

VICENS, Marc. *Esperant el núvol: Un viatge als campaments de refugiats sahrauís*. Bellcaire d'Empordà: Vitel·la; Girona: Universitat de Girona, 2021. 75 p.

ESPORTS I JOCS

ABELLA, Joan Anton. *Banyoles, paradís de l'esquí nàutic: Cinquanta anys del*

Campionat del Món, 1971-2021. Cornellà del Terri: MMV, 2021. 131 p.

BERTA ARGELÉS, Xènia; MESSEGUER BELL, Pol. *Aquest any 100: Centenari de l'Agrupació Esportiva de Roses*. Figueres: Brau, 2021. 232 p.

HISTÒRIA I BIOGRAFIA

ALIAGA, Sara; GASCÓN, Carles; MERCADAL, Oriol; OBIOLS, Lluís; OLESTI, Oriol; SIMON, Erola (ed.). *Història de la Cerdanya*. Girona: Diputació de Girona, 2021. 999 p.

DALMAU I FONT, Agustí. *Ripoll*. Girona: Diputació de Girona, 2021. 90 p.

DOMÈNECH I MONER, Joan. *Agustí Vilà i Galí: Un navegant de terra ferma*. Lloret de Mar: Ajuntament de Lloret de Mar, 2021. 284 p.

FONT I MASSOT, M. Rosa; REIG GARGANTA, Dolores. *Sant Pere Pescador*. Girona: Universitat de Girona, 2021. 72 p.

GRABULEDA I SITJA, Josep. *Banyoles desapareguda* [pròleg de Núria Batlle]. El Papiol: Efadós; Banyoles: Ajuntament de Banyoles, 2021. 184 p.

NADAL I FARRERAS, Joaquim (ed.). *Girona, 1939: Porta de l'exili. Escrits del final de la Guerra Civil*. Barcelona: L'Avenç, 2021. 285 p.

PERICOT GARCIA, Joan. *Història de la meua infància (1907-1918)* [edició de Josep Clara Resplandis i Joaquim Nadal Farreras]. Girona: Institut Català de Recerca en Patrimoni Cultural: Documenta Universitaria, 2021. 112 p.

PUJOL I FABRELLAS, David. *Cassà Costal: Una vida dedicada a la pedagogia*. Cassà de la Selva: Gavarres, 2021. 256 p.

WELTZ I GISPERT, Alexandre. *Palamós: República, Guerra Civil i dictadura*. El Papiol: Efadós; Palamós: Ajuntament de Palamós, 2021. 184 p.

GASTRONOMIA I CUINA

BOADAS I RASET, Joan (ed.). *Girona: Menjars de Fires* [fotografies de Francesc Guillemet Ferran]. Girona: Ajuntament de Girona, 2021. 244 p.

Food: La utopia de la proximitat. Girona: Ajuntament de Girona, 2021. 72 p.

LINGÜÍSTICA I ESTUDIS LITERARIS

ALSINA I GALOFRÉ, Esther. *La Societat Artística i Literària de Catalunya, 1897-1935*. Girona: Universitat de Girona, 2021. 300 p.

BONET, Sebastià. *Curs mínim de sintaxi catalana* [edició de Josep Serra López i Josep Ferrer Costa]. Girona: Documenta Universitaria, 2021. 194 p.

BORRELL CARRERAS, Helena. *100 paraules de l'Empordà i part de l'estranger*. Valls: Cossetània, 2021. 141 p.

MARTÍ, Sadurní; RENEDE, Xavier (ed.). *Francesc Eiximenis: Vida, obra i transmissió*. Girona: Universitat de Girona, 2021. 427 p.

TRIADÚ, Joan. *La llengua de la llibertat: Aplec de textos i parlaments sobre llengua i cultura* [edició de Josep M. Figueres]. Barcelona: Base, 2021. 350 p.

LITERATURA

ARIAS COMAMALA, David. *Em mates*. Figueres: Brau, 2021. 124 p.

CIURANA XIRGO, Mateu. *Bernadeta: Història de passió i mort*. Figueres: Brau, 2021. 128 p.

INSA, Salvador-Damià. *Baró i dandi*. Figueres: Cal·lígraf, 2021. 312 p.

LORDE, Audre. *Els diaris del càncer* [traducció de Caterina Riba Sanmartí]. Figueres: Cal·lígraf, 2021. 128 p.

MONTORIOL I PUIG, Carme. *Teresa o la vida amorosa d'una dona*. Figueres: Brau, 2021. 246 p.

PRAT I FIGUERES, Francesc. *Vell país natal*. Cassà de la Selva: Gavarres, 2021. 152 p.

QUINTANA, Àngel. *Amb la facultat tancada: Cartes des del Deganat* [pròleg de Xavier Antich]. Girona: Documenta Universitaria, 2021. 69 p.

ROIG, Sebastià. *Turista a babord!: Franco, biquinis, toros i sangria*. Girona: Úrsula, 2021. 160 p.

TORRENT, Daniel. *L'estrabòtic cas del lladre d'escoles*. Figueres: Cal·lígraf, 2021. 80 p.

VERDAGUER OMS, Ariadna. *Dies importants*. Blanes: El Punt Volat, 2021. 98 p.

RELIGIÓ I TEOLOGIA

PUIG, Jordi. *Retrat de Jerusalem: Viatjar a Terra Santa*. Girona: Úrsula, 2021. 240 p.

POLÍTICA

OLÒRIZ SERRA, Joan. *De l'ajuntament estant: El bloc de Joan Olòriz, del 2011 al 2015* [pròleg de Carles Puigdemont i Raül Romeva]. Girona: Curbet, 2021. 543 p.

PARÉS I RIGAU, Josepa; BOADAS I RASET, Joan. *Josep Gibert Buch: El becari de Francesc Cambó per a l'Institut Català d'Arqueologia de la Mediterrània de Llevant*. Girona: Ajuntament de Girona, 2021. 292 p.

Volcans, terratrèmols i plaques tectòniques

Text > JOAN MIRÓ AMETLLER

Il·lustració > XAVIER ROQUETA

Quan escric aquestes línies, l'erupció a La Palma sembla que ja va de baixa. Aquests dies he pogut sentir alguns comentaris que es referien, amb to de sorpresa, a la fertilitat dels territoris banyats per la lava uns anys després d'una erupció. És justament aquesta una conseqüència de la renovació terrenal que implica l'erupció.

Vulcanisme i terratrèmols revelen que el planeta Terra viu. El nostre planeta, format fa uns 4.500 milions d'anys, va ser recobert pels oceans fa uns 3.800 milions d'anys, enmig d'un bombardeig còsmic de fragments meteòrics. Llavors, quan la Terra estava coberta d'aigua, amb una profunditat mitjana d'uns 2.500 metres, va aparèixer la vida; les molècules autoreplicants van proliferar en aquestes circumstàncies. Els precursors dels continents van emergir fa uns 3.000 milions d'anys, es van formar els primers supercontinents uns 200 milions d'anys més tard i es van iniciar les manifestacions orogèniques que encara caracteritzen el planeta. L'oxigenació de l'atmosfera, gràcies a la fotosíntesi, es va esdevenir fa uns 2.500 milions d'anys; per a molts microorganismes de l'època, l'oxigen era un tòxic.

D'ençà de la consolidació estructural de la Terra, la regió superficial, sota els continents i sota el fons dels oceans, està dividida en plaques que llisquen l'una contra l'altra, topen i s'encavalquen. L'esquerda de l'Atlàntic separa Europa d'Amèrica uns quants centímetres cada any. La península Índia, la placa Índia, va provocar l'alçament de l'Himàlaia quan va topar amb la placa d'Euràsia fa uns 50 milions d'anys, una col·lisió que encara està activa. L'existència dels volcans i els terratrèmols és conseqüència d'aquests moviments. Molts volcans estan situats als límits entre plaques. L'emersió de material de les profunditats, del mantell sota l'escorça, renova la terra de la superfície, aporta minerals i la fa fèrtil. És part de la vida del planeta i de la nostra prosperitat. Com tot a la natura, ens trobem amb la doble aparença: es diu que l'erupció del Toba (Indonèsia) fa uns 17.000 anys va ser una amenaça per a la supervivència de l'espècie humana.

La fesomia superficial del planeta ha anat canviant amb el temps. Només hi ha hagut un sol continent emergit diverses vegades. Fa uns 800 milions d'anys, la Terra era

una bola de neu, amb totes les terres emergides al voltant del pol sud. El darrer continent únic va ser Pangea, fa uns 250 milions d'anys. El moviment continua: l'Amèrica del Nord i l'Amèrica del Sud se separaran, la Mediterrània desapareixerà, i, 100 milions d'anys en el futur, la península Ibèrica s'haurà desplaçat cap al nord-oest gairebé fins a la latitud actual de Groenlàndia.

Catalunya

Les Canàries, com les Hawaii, són d'origen volcànic, amb activitat recent. Ja Verdager les relacionava amb una catàstrofe geològica. Altrament, els volcans de la Garrotxa estan apagats? No. Dormen i es poden despertar un dia, encara que reposin des de fa centenars de milers d'anys (com suggereix la cançó de Brel). Els tremolors de terra poden servir d'advertència. De terratrèmols, n'hi ha cada mes uns quants, a Catalunya, segons podem consultar al web de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya, sovint al Pirineu. No oblidem que durant molts anys hi va haver un sismògraf, avui desaparegut, a l'Institut Vell de Girona, al carrer de la Força (la seu actual del Museu d'Història de Girona). Els darrers terratrèmols importants daten dels segles XIV i XV i van ser una de les causes, amb altres circumstàncies socioeconòmiques, de la decadència catalana en aquell temps. Pel que fa a les erupcions, un estudi amb participació de la Universitat de Girona va datar com la darrera la del Croscat, fa 13.000 anys.

Bellesa en temps de desolació

Text > XAVIER CASTILLÓN

«La Història l'escriuen els vencedors... Però la Veritat pertany als oblidats... i als bojos», escriu Pedro Burruenzo en el llibret del seu nou últim disc, *al-Majnún*, terme àrab que, com ja es detalla a la coberta en cinc idiomes, vol dir 'el boig', entès com aquell que, amb una clarividència excepcional, transita a contracorrent de la resta, encara que això el condemni a la incomprensió i a l'ostracisme. És cert que Burruenzo, que en els anys vuitanta i noranta del segle XX va ser, amb Claustrofobia, capdavanter de la nova Barcelona mestissa, porta bona part del segle XXI mirant artísticament cap a aquella al-Àndalus que, en l'edat mitjana, va ser gresol de cultures i espiritualitats diverses. Això sí, tant amb la Bohemia Camerata com, ara, amb la Nur Camerata, l'aproximació de Burruenzo a la música i la poesia d'aquells temps està feta amb una perspectiva contemporània,

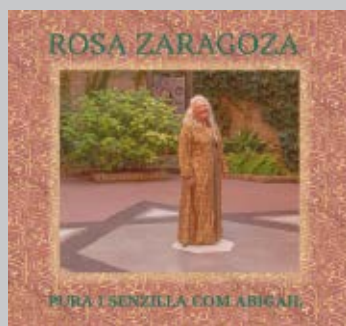
com una obra viva i aliena a la rigidesa de la musicologia: «L'únic que m'interessa és fer música veritablement emocional. Es preveu un gran col·lapse econòmic/ecològic/social que no trigarà gaire. Haurem de ser capaços de crear molta bellesa per compensar el temps de desolació que ens ha tocat viure», afirma el músic resident a Sant Feliu de Guíxols, també conegut pel seu activisme mediambiental.

Per tot això, no sorprèn que en aquest disc hi hagi temes amb títols com ara *The Andalusí Blues Project*, *Havanera sufí* i *La sardana de la Jamila* (les dues últimes, cantades en català), que, lluny de voler ser irreverents, reivindiquen el llegat andalusí de la hibridació i la barreja. Coproduït per Burruenzo i Robert Santamaría, aquest disc essencialment acústic, construït amb instrumentació tradicional i cordes clàssiques (amb petits detalls de baix MIDI i sintetitzador) depara al-

BURRUEZO & NUR CAMERATA.
al-Majnún. Satélite K, 2021.

guna sorpresa, com ara *Qalbi andalusí (de-construcció istihlal)*, en què es pot escoltar un fragment que recorda l'himne d'Espanya: segons Burruenzo, una altra demostració que «la cultura peninsular té un deute amb el llegat andalusí».

ROSA ZARAGOZA. *Pura i senzilla com Abigail*. Discmedi, 2021.

TROPIKO. *Liquen*. Tropiko, 2021.

L'amor, sempre l'amor

Text > XAVIER CASTILLÓN

El 26 d'agost del 2021, la cantant barcelonina Rosa Zaragoza va gravar en directe les nou cançons incloses en aquest disc, a l'emblemàtic pati del Centre Bonatruça Porta de Girona, la seu del Museu d'Història dels Jueus: el pati on Zaragoza va començar a interpretar en públic, fa quaranta anys, les cançons

dels jueus catalans, silenciades durant mig mil·lenni. Ben acompanyada per Eduard Iniesta, Rusó Sala i Míriam Encinas, Rosa Zaragoza posa veu a poemes de diferents autors, extrets del llibre *Poemes hebraics de jueus catalans (segles XI-XV)*, d'Eduard Feliu i Jaume Riera. Un disc preciós sobre l'amor, el carnal i l'espiritual, que no caduca.

La fusió natural

Text > XAVIER CASTILLÓN

Provinent d'El Cigarrito de Después, un grup que ha voltat molt en els últims anys amb els seus ritmes mestissos, el cantant Erik Sánchez va iniciar la seva trajectòria en solitari coincidint amb l'arribada de la pandèmia, primer com a Erikotropiko i ara ja només com a Tropiko. Després d'alguns singles, publica el seu pri-

mer disc, un EP amb cinc cançons que mostra una varietat d'estils i de temàtiques: una fusió feta d'una manera tan natural i simbiòtica com el líquen que dona títol al disc. Bones melodies conviuen amb ritmes ballables i evidentment tropicals (el *reggae* i la *rumba*), en un disc molt apte per traspasar fronteres i arribar a grans audiències.

Llum en la foscor

Text > RAMON MORENO

Nascuts, com tants altres projectes, en plena pandèmia, A Dark Reborn s'ha convertit en un referent innovador del *death-metal*. Des de Girona, han girat per tot l'Estat amb una clara vocació internacional. Les guitarres de Thomas Höffken i Denis Duran, el baix d'Ivan Sixto i la bateria d'Edie formen un so aclaparador que completa l'espectacular veu de la cantant, teclista i compositora Lur. Després de publicar dos singles amb uns impecables i efectius vídeos d'acompanyament realitzats pel director de Bàscara Toni O. Prats, A Dark Reborn presenta el seu primer disc, *My light*, que ha estat produït per Raúl Abellán —que ha treballat, entre molts d'altres, amb

Billy Gibbons, de ZZ Top— als seus estudis The Mixtery, tot un referent dels estudis de gravació. L'evocadora coberta és obra d'Ernest Cortada, del Liquidstudio de Figueres.

Les onze cançons del disc es mouen en les línies habituals del gènere i en el que s'ha batejat com a *death* melòdic, «molt melòdic i potent alhora». Totes les cançons del disc són en anglès, exceptuant «Tus notas», que tanca l'àlbum, un tema al piano que ens permet copsar la intensa veu de Lur. *My light* és un disc intens i treballat, en què destaquen guitarres i veus contundents i afilades però també una gran presència del piano i els teclats, i uns impressionants canvis de ritmes que sacsegen l'esperit.

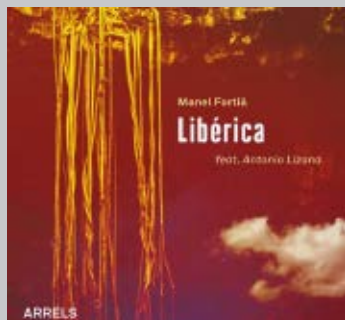

A DARK REBORN. *My light*. Tornado Music, 2021. <<https://adarkreborn.com>>

Un disc intens i treballat, en què destaquen guitarres i veus contundents i afilades però també una gran presència del piano i els teclats

CLIMA. *The trobat a faltar*. Halley Supernova, 2021. <https://www.instagram.com/clima_oficial>

LIBÉRICA. *Arrels*. Microscopi, 2021. <www.manelfortia.com>

Bon clima empordanès Text > RAMON MORENO

El tancament a què va obligar la primera onada de la pandèmia va servir per afavorir nous projectes com el del grup empordanès Clima, nascut a finals del 2019. Els quatre membres del grup (Bertu i Jordi Pujadas, Dídac Oliveras i Héctor Pérez) ja tenien una llarga trajectòria als escenaris, amb grups com Julay's i Korxea,

i han concretat ara aquest nou projecte amb deu temes propis aplegats al disc *The trobat a faltar*, produït per Miki Santamari, baixista del grup Doctor Prats. Amb un estil pop festiu i ballable, a ritme de *funky* o de rumba, les seves lletres, treballades, comunicatives i reivindicatives en alguns casos, «parlen d'històries viscudes i somiades».

Tradició catalana, flamenc i jazz agafats de la mà

Text > RAMON MORENO

El contrabaixista de Cassà de la Selva Manel Fortià ha desenvolupat una part de la seva carrera a Nova York. El seu talen l'ha portat a actuar i enregistrar amb grans del jazz, com el saxofonista Dave Liebman i el bateria Eliot Zigmund, i amb Chano Domínguez, Perico Sambeat i Bill McHenry, habituals de l'escena catalana i internacional. Ubicat de nou a casa nostra, Fortià ha dissenyat un nou projecte que, amb el nom de *Libérica*,

barreja cançó tradicional catalana, flamenc i *free-jazz* «d'una manera molt especial». *Arrels* és el primer disc de la nova formació i aplega un conjunt de cançons tradicionals catalanes, com «La dama d'Aragó» o «El cant dels ocells», en clau de flamenc i jazz. Rodejat de músics i col·laboradors de primer nivell, Fortià ha creat aquest disc brillant, que va més enllà de fronteres estilístiques i culturals per reivindicar l'esperit lliure de la música.

>> Orelles de vidre. *Museu d'Art de Girona, 1992.*
(Foto: ARXIU PERE NOGUERA)

Reconeixem les propostes de Pere Noguera per la seva humilitat plàstica. Ja sigui en el seu vessant més semiòtic, amb fotocòpies i fotografies anònimes; més físic, amb elements com el fang i el rovell; o més objectual, amb els càntrics que no brollen i els rellotges sense agulles, hi ressona sempre una actitud amatent cap als processos naturals. Cal, però, adonar-se com una cosa porta a l'altra d'una manera necessària per obtenir una idea de conjunt. És el mateix Pere Noguera qui, en una visita al seu estudi, ens guia pel seu treball al llarg de cinquanta anys. Sí, cinquanta!

Pere Noguera: «Tot ho és, viu»

Text > CRISTINA MASANÉS

Una tarda generosa i memorable a la seva «casa món» de la Bisbal. Vàrem anar-hi amb Jordi Mitjà, artista visual d'una generació hereva, d'alguna manera, de la de Pere Noguera (la Bisbal, 1941), i vàrem sortir-ne amb la sen-

sació d'haver viatjat a una altra lògica, a un moment antic, de quan les coses s'esdevenien i els humans les interpel·laven. No serà fàcil, des d'aquí, comparir tots els matisos. Ho intentarem.

Una antiga fàbrica de suro ha estat convertida en habitatge i lloc de

treball, una distinció que Pere Noguera no fa. «No cal fer res, només deixar que les coses siguin», ens explica en un pati jardí on plantes adventícies negocien espai amb velles màquines sure-res i estris d'índole diversa que fiten el temps. Un cop dins la casa, assistim a

>> Monotips. *La Gàbia, Girona, 1971.* (Foto: ARXIU PERE NOGUERA)

>> Exposició a la Galeria Massanet de l'Escala, el 1977. (Foto: ARXIU PERE NOGUERA)

un recorregut per cinc dècades de producció a través d'un univers d'objectes que han format part d'instal·lacions i accions en espais com la Fundació Miró, la Fundació Tàpies, els Espais Volart o el Centre Georges Pompidou de París. Hi trobem figures amb restes de fang («ui, aquest gos ha fet molts papers»), cadires amb missatge, recipients de plàstic, escombres de bruc, rajoles de ceràmica, peces de cautxú, mapamundis i un arxiu d'arxius de fotografies procedents de mercats de vell que converteixen l'espai en una gran instal·lació. «Treballar cada dia té tanta importància com una exposició», assegura Noguera, mentre ens guia per l'espai amb la seva companya, Isabel Mas.

«Tot comença amb el monotip»

L'any 1970, en paral·lel a un primer moment professional com a futbolista i d'una formació escultòrica amb Eudald Serra a l'Escola Massana, aquest fill de sastre i veí d'impressor i de fotògraf en una vila terrissaire, com ell mateix precisa, va agafar un linòleum, gúbies i tinta i va començar a experimentar. Hi ha una sèrie de fotografies del 1971 enregistrades en un petit espai anomenat *La Gàbia de Girona*, on un jove

Una antiga fàbrica de suro ha estat convertida en habitatge i lloc de treball, una distinció que Pere Noguera no fa

Pere Noguera entinta linòleums mentre grans i petits observen embadalits, en un moment en què ningú no parla, encara, de la idea de procés en l'art. «Tot comença amb el monotip», acla-

Hi trobem figures amb restes de fang, cadires amb missatge, recipients de plàstic, escombres de bruc, rajoles de ceràmica, peces de cautxú, mapamundis i un arxiu d'arxius de fotografies procedents de mercats de vell

>> La visita ets tu. Galeria Canaleta, Figueres, 1980. (Foto: ARXIU PERE NOGUERA)

L'obra de Noguera amb fotocòpies és per tots coneguda: fotocòpies en blanc i negre que han substituït les etiquetes comercials d'objectes de consum quotidià i han unificat així la varietat cromàtica

>> Horizontal. Museu d'Història de la Ciutat, Girona, 1982. (Foto: ARXIU PERE NOGUERA)

>> Museu ficció. Museu d'Olot, 1982. (Foto: ARXIU PERE NOGUERA)

En les seves propostes hi ressona aquella actitud antiga d'observació dels processos naturals i aquella certesa que transmetia Heràclit quan anunciava que, fins i tot en la seva quietud aparent, allò que fa que les coses siguin vives és el seu moviment incessant

reix Noguera, referint-se a aquests gravats d'impressió única que li serveixen per observar el positiu i el negatiu, i per elaborar tot seguit tampons amb petits missatges (com el «No-guerra», que juga amb el seu cognom), amb els quals construeix figures damunt del paper, en una acció premonitòria del que serà un llarg camí amb la imatge.

«Cal tenir en compte que el tampó és una impremta manual», ens explica, perquè entenguem com aquest primer moment gràfic el va portar, d'una manera natural, a treballar amb fotocòpies, que als anys setanta eren una tècnica d'impressió a l'abast de tots però que ningú considerava obra d'art. Ningú menys els primers artistes conceptuals, com Pere Noguera, que van reivindicar-la com a obra document.

L'obra de Noguera amb fotocòpies és per tots coneguda: fotocòpies en blanc i negre que han substituït les etiquetes comercials d'objectes de consum quotidià i han unificat així la varietat cromàtica. «Desenvolupaves tota una estratègia de contingut», comenta mentre ens explica com, en aquestes estratègies conceptuals amb la imatge, va ser el 1972-1973 quan va adquirir al Mercat dels Encants l'arxiu complet d'un fotògraf anònim. «Quan vaig tenir totes les capsas dins del cotxe, va baixar tant el darrere que vaig haver d'esperar que fos de nit per agafar la carretera i tornar cap a casa.» Va ser l'esperó d'una prolífica trajectòria com a recollidor d'arxius que ha donat lloc a un gènere propi, el de la fotografia intervinguda. Hi ha una altra exposició premonitòria que va presentar a la Galeria Massanet de l'Escala l'estiu de 1977, amb fotocòpies, fotografies, arxivadors i pedres fixades a la paret. Noguera investiga la representació de la representació dels mitjans, d'aquí que el seu sigui un treball clarament polític o, com va escriure el figuerenc Narcís Pijoan en una ressenya a la premsa, «el desmuntatge impecable de la nostra memòria visual».

El monocrom i l'enfangada

Un segon element pel qual és conegut Noguera són les enfangades, un terme propi amb què va designar l'acció de revestir amb una capa de fang objectes quotidians que es clivellen amb l'assecatge i donen lloc a una nova orografia de la matèria. Un gest radicalment

>> Observar el corrent. *Sales municipals de Girona, 1994.* (Foto: ARXIU PERE NOGUERA)

senzill que anul·la les diferències entre els objectes, reduint-los a la seva forma o estructura.

La primera va ser a Pamplona el 1979. L'any següent, a la pionera Galeria Canaleta de Figueres, va presentar una magnífica enfangada, amb un llit d'objectes a terra i quadres a les parets revestits de fang que havies d'observar des de la porta d'accés, de vidre, on es llegia: «La visita ets tu». Dos anys després, al Museu d'Història de Girona, Noguera va enfangar un desplegament extraordinari d'objectes trobats al riu Rissec, a tocar de la Bisbal. Un riu avall d'objectes sobrants de la societat industrial que visitaves damunt d'una passera de fusta i que, anys més tard, el 1994, va replicar amb taps de suro i troncs de sureres en una instal·lació preciosa a les sales municipals de Girona: *Observar el corrent*, es deia.

Consolidava així una tradició d'enfangades refermant alhora l'interès pel monocrom. Si el fang cromatitza cap a marró, al Museu d'Olot va presentar l'any 1982 la instal·lació *Museu ficció*, que compartia espai amb escultures de Miquel Blay. Noguera va distribuir al voltant de les figures de guix de Blay nombrosos objectes de desfet industrial emblanquinats amb terra caolí, buscant així la unitat del blanc. Una operació cromàtica antiimpressionista repetida en múltiples formats i accions, com la que va presentar el 1992 al Museu d'Art de Girona: *Orelles de vidre*. En aquest cas, l'agrisament el donava el paper de diari, amb què va embolicar capses, llibres i copes que va dipositar en fileres a terra mentre caminava damunt vidres folrats de paper de diari que s'anaven trencant.

>> Despertador sobre el pont de la riera de Santa Llúcia. *Bianyal, Vall de Bianya, 2017.*
(Foto: MARÍA SÁEZ DE PABLO)

«Jo no he fet res, només ho he seleccionat i mostrat»

Ja sigui en el treball tant amb objectes com amb imatges o bé en les seves accions, en les propostes de Noguera hi ressona aquella actitud antiga d'observació dels processos naturals i aquella certesa que transmetia Heràclit quan anunciava que, fins i tot en la seva quietud aparent, allò que fa que les coses siguin vives és el seu moviment incessant. L'assecatge del fang, l'òxid del rovell i la humitat, l'acció de l'aigua damunt la terrissa... L'amic Vicenç Altaió

parla, en els textos per a la darrera exposició de Noguera als Espais Volart, de «rellegir els elements naturals». Part de la saviesa de Noguera és aquest confiar en les coses i les seves transformacions, ja siguin els quatre elements clàssics com els excedents de les societats contemporànies: «És un material trobat, jo no he fet res, només seleccionar-lo i mostrar-lo», diu sovint. Sense ironia i sense un gran sentit lúdic, sense una predisposició atenta i facilitadora de relacions, sense una lògica clarament processual i sense aquesta radicalitat i llibertat que pocs artistes són capaços d'aconseguir, aquest «no fer res» no seria possible.

Deixem Pere Noguera a la seva casa univers i tornem a l'article de Narcís Pijoan, un text en què Noguera es reconeix quan diu, de la seva obra, que és «un emocionant ressò coral d'epopeia contemporània domèstica i quotidiana. Humil. Jo diria, recordant un poema de Miquel Martí Pol, que quan veieu l'obra de Noguera "hi trobareu la vostra pròpia veu; | la buidor elemental del vostre viure | que us omple les mans de vent"».

>> Repàs flotant. *Terrera de Vacamorta, Cruïlles, 1995.* (Foto: ARXIU PERE NOGUERA)

- Pesca al Port de la Selva
- Elvira Vinaixa, ensenyant nonagenària
- Les hortes de Santa Eugènia

DOSSIER

Radiografia de l'ús social del català

>> Concentració de la plataforma Som Escola a Girona, l'any 2012, en defensa de l'escola en català.
Foto: AJUNTAMENT DE GIRONA. CRDI. EL PUNT AVUI (MANEL LLADÓ).

Llamps i tintes!

PARTICIPA-HI!

CONVOCATÒRIA

2022

CONCURS DE NOVEL·LA GRÀFICA

Diputació de Girona

Amb el propòsit d'incentivar la creació en la modalitat de novel·la gràfica i potenciar l'edició d'aquest gènere en llengua catalana, la Diputació convoca el concurs de projectes de novel·la gràfica per a l'any 2022.

Consulteu-ne les bases al web www.ddgi.cat

Termini de presentació de projectes: fins al 20 d'abril de 2022.

Llamps i tintes!

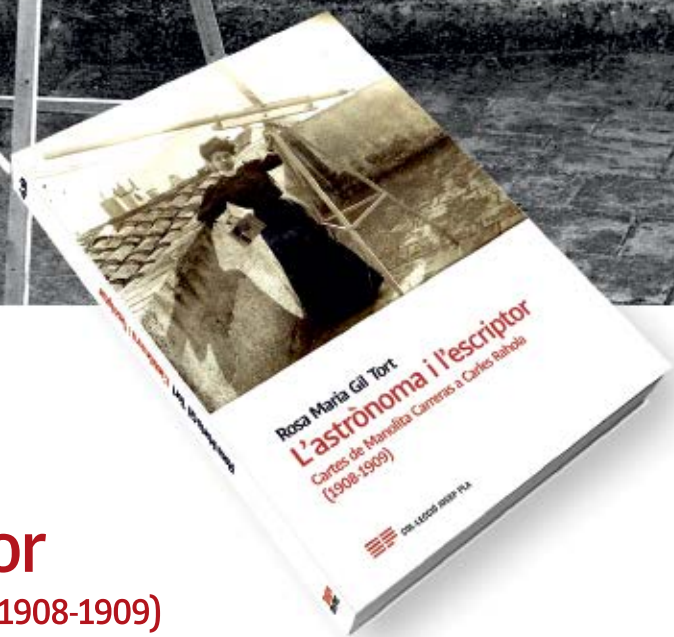
**COL·LECCIÓ
DE NOVEL·LA GRÀFICA**

Diputació de Girona
Àrea de Cultura, Noves Tecnologies,
Esports i Educació
Comunicació Cultural

DDGI203
DEMARCATIÓ SOSTENIBLE

Rosa Maria Gil Tort

L'astrònoma i l'escriptor

Cartes de Manolita Carreras a Carles Rahola (1908-1909)

Unes cartes conservades a l'Arxiu Municipal de Girona d'una dona que fins aleshores era una autèntica desconeguda ens han retornat la figura de Manuela Carreras Duran, una gironina amb una categoria intel·lectual molt estimulant en relació amb la cultura literària de la ciutat.

Durant l'hivern i la primavera dels anys 1908 i 1909, Manuela, o *Manolita Carreras*, com signava ella, va mantenir una intensa relació epistolar amb Carles Rahola, una correspondència que malauradament només ens ha arribat a mitges: aquest volum és constituït per les cartes de Manuela Carreras a Carles Rahola, però hi falten les respostes del periodista.

La descoberta de la figura de Manuela Carreras és a la vegada fruit de l'atzar, de la tossuda voluntat de mirar més enllà de les convencions i de la intenció de voler conèixer el passat. El fet que es conservessin les seves cartes ens permet penetrar en una altra dimensió de l'obra de Carles Rahola. Al perfil autobiogràfic, ja reconegut pels seus biògrafs, s'afegeix ara la presència diàfana de qui va ser una amiga i inspiradora seva.

 COL·LECCIÓ
JOSEP PLA

 Diputació de Girona

 DDGI203
DEMARCACIÓ SOSTENIBLE

ISSN 0211-2663

9 770211 266007

303
